

Міністерство освіти і науки України
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії

Валентина ЯКУБІВ

«18» травня 2026 р.

ПРОГРАМА
вступного випробування з
Філології
для зарахування на навчання за освітньо-науковим ступенем доктора філософії
за спеціальністю **В11 Філологія**
на основі освітнього рівня магістра
(освітньо-кваліфікаційного ступеня спеціаліста)
при прийомі на навчання у 2026 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Карпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Протокол № 4 від 18 травня 2026 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування з філології розроблено з метою перевірки рівня фахової підготовки вступників, які претендують на навчання за ступенем доктора філософії за спеціальністю В11 Філологія у 2026 році. Її призначення полягає у виявленні рівня сформованості теоретичних знань, аналітичних умінь, навичок наукового мислення та готовності вступників до опанування освітньо-наукової програми третього рівня вищої освіти.

Програма вступного випробування охоплює основні питання з мовознавства та літературознавства, що відповідають сучасному стану філологічної науки, її методологічним засадам і провідним напрямам розвитку. До змісту програми включено фундаментальні теоретичні проблеми загального мовознавства, сучасної лінгвістики, комунікативістики, соціолінгвістики, психолінгвістики, когнітивної лінгвістики, етнолінгвістики, а також базові й спеціальні питання теорії літератури, поезики, історії літературознавства, методології аналізу художнього тексту та літературного процесу.

Структура програми зорієнтована на комплексне оцінювання фахових компетентностей вступника. Зміст мовознавчого блоку дає змогу перевірити обізнаність із ключовими лінгвістичними концепціями, методами мовознавчого дослідження, сучасними напрямками мовознавчої науки та особливостями розвитку лінгвістичних шкіл. Літературознавчий блок спрямований на виявлення рівня теоретико-літературної підготовки, знання основних категорій поезики, принципів аналізу літературно-художнього образу, твору, стилю, композиції, сюжету, закономірностей літературного процесу та провідних методологій літературознавства ХХ–ХХІ століть.

Особливістю програми є її поєднання фундаментального й сучасного наукового підходів. Перелік питань охоплює як класичні проблеми філології, так і актуальні напрями новітніх наукових студій: дискурс-аналіз, теорію мовної особистості, прагмалінгвістику, теорію тексту, гендерну лінгвістику, рецептивну естетику, інтертекстуальність, герменевтику, психоаналіз, семіотику, постструктуралізм, феміністичну та постколоніальну критику. Це дає змогу оцінити не лише репродуктивний рівень знань вступника, а й його здатність орієнтуватися в сучасному гуманітарному дискурсі.

Програма має також практично-організаційне значення для вступника, оскільки наведений перелік питань дає змогу систематизувати набуті знання, окреслити основні тематичні блоки підготовки та зосередити увагу на ключових аспектах фахового матеріалу. Перелік рекомендованої літератури сприяє конкретизації джерельної бази та забезпечує цілеспрямовану самостійну підготовку до вступного випробування.

Окремим компонентом вступного випробування є додаткове питання до кожного білета, яке стосується наукових зацікавлень та інтересів вступника, а

також перспективних сфер його майбутньої дослідницької діяльності. Такий компонент покликаний виявити рівень наукової зрілості абітурієнта, його вміння формулювати дослідницькі пріоритети, бачити актуальні проблеми сучасної філології та окреслювати власну наукову перспективу.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІН

МОВОЗНАВСТВО

1. Поняття про методи дослідження у лінгвістиці.
2. Структурний, функціональний і конструктивний методи дослідження мови.
3. Проблема взаємозв'язку мови, мислення і свідомості. Мовні одиниці і логічні форми мислення.
4. Мова як універсальна знакова система. Поняття знака і знакової системи. Лінгвосеміотика.
5. Мова і мовлення. Сучасні уявлення про співвідношення мови і мовлення.
6. Значення лінгвістичної концепції Ф. Де Соссюра для мовознавства ХХ ст.
7. Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство. Порівняльно-історичний метод вивчення мов.
8. Основні положення мовної концепції Вільгельма фон Гумбольдта.
9. Теорія спорідненості мов. Критерії виділення споріднених мов. Генеалогічна класифікація мов.
10. Лінгвістична типологія як розділ мовознавства та її поняття.
11. Морфологічна класифікація мов світу: флективні, аглютинативні, кореневі, полісинтетичні.
12. Основні типи класифікацій мов світу: генеалогічна, типологічна, ареальна, соціолінгвістична.
13. Соціолінгвістика. Предмет, завдання, перспективи. Мовні ситуації, мовні контакти.
14. Психолінгвістика: предмет, завдання, перспективи. Психолінгвістика та нейролінгвістика.
15. Комп'ютерна (прикладна) лінгвістика: предмет, завдання, перспективи.
16. Когнітологічний напрям сучасної лінгвістики.
17. Дескриптивна лінгвістика: її принципи і методи.

18. Мова, нація і держава. Етнолінгвістика як наука.
19. Лінгвокультурологія та її проблематика.
20. Роль мови у процесі пізнання. Теорія мовної картини світу. Гіпотеза лінгвістичної відносності Сепіра-Уорфа.
21. Філософські основи лінгвістичної концепції Олександра Потебні.
22. Розвиток мовознавства в Прикарпатському університеті (Школа українського словотвору Івана Ковалика, етнолінгвістичні, семантичні дослідження Віталія Кононенка).
23. Сучасна комунікативна лінгвістика. Теорія мовної особистості.
24. Прагмалінгвістичні моделі комунікації.
25. Конститутивні принципи текстової комунікації. Розмежування понять «дискурс» та «текст».
26. Комунікативна компетенція: граматична, соціолінгвістична, дискурсивна, стратегічна компетенція. Прагматична компетенція.
27. Теорія лінгвістичної ввічливості.
28. Основні теорії гендерної лінгвістики.
29. Проблеми сучасної семасіології та ономасіології.
30. Мова і несловесні форми спілкування. Поняття про паралінгвістику та паракінетику.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО ЯК НАУКА

1. Структура сучасної академічної науки про літературу.
2. Академічна методологія літературознавства.

3. Теоретико-літературна галузь сучасного літературознавства.
4. Історія літератури як одна з провідних галузей літературознавства.
5. Проблема кореляції літературознавства і літературної критики.
6. Літературознавство й інші науки.

ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ

7. Літературно-художній образ: визначення, моделі, структура.
8. Основні риси літературно-художнього образу (асоціативність, парадоксальність і метафоричність).
9. Трактуювання літературно-художнього образу представниками різних епох.
10. Поняття «типового» в літературознавстві. Явище типізації.
11. Трактуювання літературно-художнього образу в українському літературознавстві.
12. Структура літературно-художнього образу в системі поетики твору: онтологічний, семантичний, психологічний, символічний і композиційний аспекти. Взаємодія та роль у формуванні ідейно-естетичної цілісності художнього тексту..

ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІЙ ТВІР

13. Літературно-художній твір як єдність матеріально-фізичної і духовно-сміслової складових. Поняття реальності мистецького твору.
14. Літературний твір як художня система. Форма і структура.
15. Художнє мовлення в системі літературного твору: його сутність, функції, рівні організації та значення у формуванні образної структури, стилю й ідейно-естетичного змісту твору.
16. Сюжет: теоретичне осмислення категорії, структурні компоненти,

функції та значення у формуванні цілісності художнього тексту.

17. Композиція: трактування в літературознавстві, структурні принципи, функції та роль в організації художньої цілісності тексту. Композиція й архітектоніка: взаємозв'язок, відмінності та значення у формуванні змістової й формальної єдності твору..
18. Стиль у системі літературознавчих категорій: теоретичні підходи до визначення, структуротворчі функції та значення у формуванні індивідуальної й історико-літературної своєрідності художнього тексту.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС

19. Літературний процес: визначення, основні фактори, загальна періодизація.
20. Внутрішні фактори літературного процесу (відштовхування, запозичення, наслідування, пародіювання, епігонство).
21. Внутрішні фактори літературного процесу (цитування, репродукція, ремінісценція, парафраза).
22. Внутрішні фактори літературного процесу (натяк, варіація, суперництво, концентрація, розпорошення).
23. Категорії «літературний напрям», «літературна течія», «школа», «стиль епохи» в аналізі літературного процесу.
24. Закони літературної спадкоємності (традиція і новаторство) в еволюції красного письменства.
25. Наукові літературознавчі інституції в Україні. Основна літературознавча періодика.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ НАПРЯМИ ХХ СТОЛІТТЯ

26. Методологія герменевтики.

27. Психоаналіз та архетипна критика.
28. Семіотика, структуралізм, постструктуралізм.
29. Рецептивна естетика та теорія інтертекстуальності, типи міжтекстової взаємодії.
30. Особливості феміністичної та постколоніальної критики.

ДОДАТКОВЕ ЗАПИТАННЯ ДО КОЖНОГО БІЛЕТА

3. Наукові зацікавлення та інтереси. Перспективні сфери дослідницької діяльності для аспіранта.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

МОВОЗНАВСТВО

1. Бацевич Ф.С. Духовна синергетика рідної мови: лінгвофілософські нариси: монографія. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 187 с.
2. Бацевич Ф.С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень. Підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2011. 240 с.
3. Гуйванюк Н.В. Слово – Речення – Текст: вибрані праці. Чернівці: ЧНУ, 2009. 664 с.
4. Зіставно-типологічні студії: українська мова на тлі споріднених мов: монографія / за ред. акад. НАПН України В. І. Кононенка. Київ; Івано-Франківськ; Варшава, 2015. 316 с.
5. Кононенко В.І. Текст і образ: монографія. Київ; Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2014. 192 с.
6. Кононенко В.І. Текст і слово: монографія. Київ; Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2017. 189 с.
7. Кононенко В.І. Текст і смисл: монографія. Київ; Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2012. 272 с.
8. Костусяк Н.М. Структура міжрівневих категорій сучасної української мови: монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 452 с.
9. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. Підручник. Вид. 3-тє, доп. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 464 с.
10. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства. Підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 424 с.
11. Кульбабська О.В. Вторинна предикація у простому реченні: монографія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 672 с.
12. Куранова С.І. Основи психолінгвістики. Навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 208 с.
13. Лучик В.В. Вступ до слов'янської філології. Підручник. Вид. 2-ге, випр., доп. Київ: ВЦ «Академія», 2013. 344 с.
14. Межов О.Г. Типологія мінімальних семантико-синтаксичних одиниць: монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 464 с.
15. Предикат у структурі речення: монографія. Київ; Івано-Франківськ; Варшава, 2010. 408 с.
16. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми.

- Підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 711 с.
17. Супрун Л.В. Загальне мовознавство. Практичні заняття, самостійна робота. Навч. посібник. Київ: Знання, 2012. 335 с.
 18. Gołąb Z. O pochodzeniu Słowian w świetle faktów językowych. Kraków, 2004. 405 s.
 19. Kononenko I. Język ukraiński i polski: studium kontrastywne. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2012. 808 s.
 20. Tokarski R. Światy słowami: wykłady z semantyki leksykalnej. Lublin, 2013. 371 s.
 21. Wierzbicka A. Semantyka: jednostki elementarne i uniwersalne. Lublin, 2006. 535 s.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. Львів, 1996. 636 с.
2. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія. К.: Смолоскип, 2008. 355 с.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: підручник / за ред. О. Галича. 3-є вид., стереотип. Київ: Либідь, 2006. 488 с. URL:
4. Галич О. Історія літературознавства. Луганськ : Знання, 2002. 251 с.
5. Козлик І. Літературознавчий аналіз художнього тексту/твору в умовах сучасної міжнаукової та міжгалузевої взаємодії. Брно, 2020. С. 167–200. URL:
<https://drive.google.com/file/d/1NNDEs5RaH7HZf1bf9jKMRIwSO5362IJr/view?usp=sharing>
6. Козлик І. В. Методологічні аспекти теорії літературного стилю О. В. Чичеріна: (Репетиторіум до теми). Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2010. 44 с. URL: <http://194.44.152.155:8080/bitstream/123456789/3213/1/3-Методологічні%20аспекти%20теорії%20літературного%20стилю%20О.В.Чичеріна%20%282010%29.pdf>
7. Ковалів Ю. І. (упор.). Літературознавча енциклопедія: у двох томах. Київ: Академія, 2007.
Том 1: <https://drive.google.com/file/d/182DR5d9sznnAjDGP3fjDaTlhiZEGWp6p/view?usp=sharing>
Том 2: https://drive.google.com/file/d/1_GrjWveMC1V4rSXSBSXaSnibVuxEbtdH/v

[iew?usp=sharing](#)

8. Інститут літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України. URL: <http://www.ilnan.gov.ua/index.php/uk/pro-instytut/istoriya>
9. Луцак С. М. Домінанта як ментальне осердя художньо-естетичного процесу (на матеріалі української літератури межі ХІХ – ХХ ст.) / Світлана Луцак. Івано-Франківськ : Фоліант, 2010. 400 с.
10. Мітосек З. Теорії літературних досліджень. Сімферополь, 2003. 426 с.
11. Ткаченко А. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. К., 2003. 258 с.
12. Галич О.. Історія літературознавства. К., 2013. 392 с.
13. Наєнко М.. Історія українського літературознавства і критики. К., 2010. 520 с.
14. Історія української літературної критики та літературознавства: У 2-х книгах. К., 1996- 1998. Кн.1. 416 с.; Кн. 2. 352 с.
15. Зборовська Ніла. Психологія і літературознавство. К., 2003. 392 с.
16. Хороб С.І. На літературних теренах : Дослідження, статті, рецензії / С. І. Хороб. Івано- Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2006. 410 с.
17. Хороб С. І. Українська модерна драма кінця ХІХ – початку ХХ століття : Неоромантизм, символізм, експресіонізм / С. І. Хороб. Івано-Франківськ : Плай, 2002. 414 с.
18. Будний В. Порівняльне літературознавство: Підручник / В. Будний, М. Ільницький. К. : Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.
19. Захід – Схід: основні тенденції розвитку сучасного порівняльного літературознавства : [антологія] / науковий проект, загальна редакція Л. Грицик. Донецьк : ЛАНДОН-ХХІ, 2012. 376 с.
20. Лексикон загального і порівняльного літературознавства / [за ред. А. Волкова]. Чернівці : Золоті литаври, 2001. 636 с.
21. Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка; Упоряд. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге видання. К. : Вид. Дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 543 с.
22. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика / Д. С. Наливайко. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 347 с.
23. Сучасна література й компаративістика: стратегії і методи. Антологія / За заг. ред. Дмитра Наливайка. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – 487 с.
24. Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За заг. ред В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 531 с.

25. Чижевський Д. Порівняльна історія слов'янських літератур: У двох книгах. Переклад з німецької. К.: ВЦ «Академія», 2005. 288 с.

26. Сучасні літературні енциклопедії: світовий досвід. Колективна монографія / за ред. Галини Сиваченко. Київ : НАН України, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2024. 416 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника.